Izvađeno iz:
Rječnik biblijske teologije, Xavier Leon-Dufour, Kršćanska sadašnjost, Zagreb,1993.

U rječniku se koristi ime Jahve koje je ovdje zamijenjeno imenom Gospodin.

U rječniku se koriste biblijski citati (samo kratice). Biblijski tekstovi preuzeti su iz internetskog izdanja Biblije u prijevodu Ivana Šarića i napisani su *kosim slovima.*
https://archive.org/details/biblija-za_pretrazivanje_i_proucavanje_ivan_saric

Tekst iz rječnika je napisan **podebljanim ili masnim slovima.**

Internetska Biblija nema knjige o Makabejcima i tekstovi su preuzeti iz Franjevačke Biblije, Zagreb, 2010.

Slika je preuzeta odavde:
https://web.archive.org/web/20230831113517/https://discover.hubpages.com/religion-philosophy/St-Paul-the-Apostle

Apostol Pavao propovijeda na ruševinama. Naslikao: Pannini 1744.

POTICATI

Poticanje se (grč. paraklesis) javlja samo jednom (Rim 12,8), u popisu karizmi.

(Rim 12,8)
8
Ako opominje, neka opominje, koji daje, neka daje pošteno, koji upravlja, neka se brine; koji čini milosrđe, neka čini radosno!

Ipak je to bila jedna od bitnih zadaća apostola, proroka i svećenika; korijen joj je u religioznom životu Starog zavjeta i židovstva, a nastavlja se i u sadašnjoj Crkvi.

STARI ZAVJET

Božji se svjedoci nikad nisu zadovoljavali time da hladno izlažu Božji naum spasenja. Svećenički govori (npr. oni u Pnz 4-11),

(Pnz 4-11)
Pon. Zakon, glava 4
1
A sada, Izraele, poslušaj zapovijedi i naredbe, koje vas učim da držite, da biste sretno živjeli i ušli u posjed zemlje, koju vam hoće da dadne Gospod, Bog otaca vaših.
2
Ništa ne dodajte zapovijedima, što vam ih dajem, niti oduzmite išta od njih. Nego izvršujte zapovijedi Gospoda, Boga svojega, što vam ih nalažem.
3
Svojim očima vidjeste, što učini Gospod zbog Baal−Peora. Svakoga, koji se priključi Baal−Peoru, dade Gospod, Bog tvoj, istrijebiti iz tvoje sredine.
4
A vi, koji se čvrsto držite Gospoda, Boga svojega, svi ste danas još na životu.
5
Vidite, učim vas zakone i naredbe, kako mi ih naloži Gospod, Bog moj, da po njima radite u zemlji, u koju ulazite, da je uzmete u posjed.
6
Držite i izvršujte ih, jer to će vas u očima poganskih naroda učiniti mudrima i razumnima. Kad oni čuju sve te zakone, reći će: Doista, taj veliki narod mudar je i razuman narod.
7
Jer gdje je tako velik narod, kojemu je Bog tako blizu, kako je nama Gospod, Bog naš, kad ga god zazovemo?
8
I gdje je tako velik narod, koji bi imao tako pravedne zakone i naredbe, kao što je sav ovaj zakon, što vam ga danas predlažem?
9
Samo čuvaj se i dobro pazi, da ne zaboraviš, što Bi svojim ocima vidio, i da ti to ne iščezne iz srca, dokle si god živ. Obznani to djeci svojoj i djeci djece svoje.
10
Nemoj zaboraviti onaj dan, kad si stajao na Horebu pred Gospodom, Bogom svojim, kad mi zapovjedi Gospod: 'Skupi mi narod! Hoću im obznaniti zapovijedi svoje, da se nauče bojati se mene, dok su živi na zemlji, i da to nauče i djecu svoju.'

11
Tada pristupiste i stadoste pod gorom. A gora je ognjem gorjela do samoga neba, opkoljena tamom, oblakom i mrakom.
12
Gospod vam tada progovori isred ognja. Glas riječi ste čuli, ali lika ne mogoste vidjeti. Samo ste glas čuli.
13
On vam objavi zavjet svoj, koji vam zapovjedi da držite, deset zapovijedi, i napisa ih na dvije ploče kamene.
14
Meni tada naloži Gospod, 'da vas naučim zakone i naredbe, da ih izvršujete u zemlji, u koju prelazite, da je uzmete u posjed.
15
Pazite dakle dobro na se, za život vam je! Onda, kad vam je Gospod na Horebu govorio isred ognja, ne vidjeste nikakva lika.
16
Zato ne radite naopako i ne pravite sebi nikada rezan lik u obliku kakvegod slike, bila ta slika muškoga ili ženskoga bića,
17
Bila ta slika četveronožne životinje na zemlji ili slika kakve ptice krilate, koja leti ispod neba,
18
Bila ta slika kakve životinje, što gmiže na zemlji, ili slika kakve ribe, što živi u vodi pod zemljom.
19
Kad podigneš oči svoje k nebu i vidiš sunce, mjesec i zvijezde, svu vojsku nebesku, ne daj se zavesti, da padneš pred njima i da im se pokloniš, jer ih Gospod, Bog tvoj, prepusti svima drugim narodima pod cijelim nebom.
20
A vas uze Gospod i izvede vas iz ognjene peći, iz Egipta, da budete narod njegove svojine, kako je to danas.
21
Ali na mene Gospod se rasrdi zbog vas i zakle se, da ne smijem prijeći preko Jordana i ući u lijepu zemlju, koju Gospod, Bog tvoj, daje tebi u posjed.
22
I ja ću umrijeti u ovoj zemlji i neću prijeći preko Jordana. A vi ćete prijeći i tu lijepu zemlju uzeti u posjed,
23
Zato se čuvajte, da ne zaboravite zavjeta Gospoda, Boga svojega, što ga on sklopi s vama, i da ne pravite sebi rezana lika u obliku bilo čega, što ti je zabranio Gospod, Bog tvoj.
24
Jer je Gospod, Bog tvoj, oganj, koji spaljuje, i Bog, koji revnuje.
25
Kad dobijete djecu i djece djecu i uživite se u zemlji i tada se ogriješite stim, da napravite rezan lik u kojemgod obliku i učinite, što je neugodno u očima Gospoda, Boga vašega, tako da ga rasrdite,
26
To zovem ja danas nebo i zemlju za svjedoke proti vama, da ćete brzo iščeznuti iz zemlje, u koju idete preko Jordana, da je uzmete u posjed. Nećete dugo vremena živjeti u njoj, nego ćete biti posve uništeni.
27
Gospod će vas tada raspršiti među narode. Samo malen broj ostat će vas među poganskim narodima, u koje će vas odvesti Gospod.

28
Tamo ćete služiti bogovima, koje napravi ruka čovječja od drveta i kamena, koji niti vide, niti čuju, niti jedu, niti dišu.
29
Odanle ćeš tražiti Gospoda, Boga svojega, pa ćeš ga i naći, ako ga budeš žudio svim srcem i svom dušom.
30
Kada budeš u nevolji i sve te to snađe u budućim danima, ti ćeš se vratiti Gospodu, Bogu svojemu, i bit ćeš mu poslušan.
31
Jer Gospod, Bog tvoj, milosrdan je Bog, on te neće ostaviti i neće te upropastiti i neće zaboraviti zavjeta s ocima tvojim, za koji im se zakleo.
32
Zapitaj jednom prijašnja vremena, što su bila prije tebe, od dana, kad stvori Bog čovjeka na zemlji, i istraži od jednoga kraja neba do drugoga, je li se ikad što dogodilo tako veliko, ili je li se ikad čulo što tako?
33
Je li ikad čuo koji narod glas Božji gdje govori iz ognja, kao što si ga ti čuo, a ipak si ostao na životu?
34
Ili je li ikad Bog pokušao da dođe te uzme sebi narod iz sredine kojega drugog naroda takvim kušnjama, znacima i čudesima, ratom i rukom jakom i mišicom podignutom, djelima velikim, strahovitim, kao što je učinio sve to za vas Gospod, Bog vaš, u Egiptu pred vašim očima?
35
Ti si smio to doživjeti, da znaš, da je Gospod pravi Bog i da nema drugoga osim njega.
36
Dao ti je, da čuješ s neba glas njegov, da te pouči, i na zemlji dao ti je da vidiš veliki oganj njegov, i iz ognja čuo si riječi njegove.
37
On je ljubio oce tvoje i izabrao potomke njihove i izveo te sam velikom silom svojom iz Egipta.
38
Ispred tebe otjerao je narode, koji su bili veći i jači od tebe, da te uvede u njihovu zemlju i da ti je dadne u posjed, kao što je danas.
39
Spoznaj dakle danas i uzmi to k srcu, da je Gospod pravi Bog, gore u nebu i dolje na zemlji, drugoga nema.
40
Drži njegove zapovijedi i naredbe, koje ti dajem danas, da bude dobro tebi i djeci tvojoj nakon tebe i da dugo boraviš u zemlji, koju ti Gospod, Bog tvoj, daje zauvijek."
41
Tada odijeli Mojsije tri grada u istočnoj zemlji jordanskoj,
42
Da bi mogao utećitamo ubojica, koji nehotice ubije drugoga, a da nije prije bio njegov neprijatelj. Tko bi utekao u jedan od ovih gradova, imao je ostati na životu.
43
Bili su to Bezer u pustinji na visoravni u području Rubenovu, onda Ramot u Gileadu u području Gadovu i Golan u Bašanu u području Manasehovu.
44
Ovo je zakon, koji dade Mojsije sinovima Izraelovim.

45
Ovo su naredbe, zakoni i pravne odredbe, koje objavi Mojsije sinovima Izraelovim za njihova izlaska iz Egipta,
46
S onu stranu Jordana, u dolini prema Bet Peoru, u zemlji amorejskoga kralja Sihona, koji je stolovao u Hešbonu. Njega su bili pobijedili Mojsije i sinovi Izraelovi za svojega izlaska iz Egipta,
47
I zemlju njegovu zauzeli i zemlju bašanskoga kralja Oga, dvojice amorejskih kraljeva u istočnoj zemlji jordanskoj,
48
Od Aroera na obali Arnona do gore Siona, to jest Hermona,
49
Sa svom Arabom s onu stranu Jordana prema istoku do mora u Arabi na podnožju obronaka Pisge.

Pon. Zakon, glava 5
1
Mojsije sazva sve Izraele i reče im: "Čuj, Izraele, zakone i naredbe, što vam ih danas objavljujem! Naučite ih i nastojte, da ih držite!
2
Gospod, Bog naš, sklopi s nama zavjet na Horebu.
3
Nije s ocima našim sklopio Gospod taj zavjet, nego s nama, koji smo danas još svi ovdje na životu.
4
Lice k licu govorio je Gospod na gori s vama iz ognja.
5
Ja sam tada stajao između Gospoda i vas, da vam objavim riječ Gospodnju; jer vi ste se strašili od ognja i nijeste uzašli na goru. Riječi su glasile:
6
Ja sam Gospod, Bog tvoj, koji te je izveo iz zemlje egipatske, iz kuće sužanjstva.
7
Nemaj drugih bogova uz mene!
8
Ne pravi sebi lika rezana, niti kakve slike od onoga, što je gore na nebu ili dolje na zemlji ili u vodi pod zemljom!
9
Ne padaj ničice pred njima i ne klanjaj se njima; jer ja, Gospod, Bog tvoj, jesam Bog revnitelj, koji kazni zlodjela otaca na djeci, na unučadi i praunučadi onih, koji me mrze,
10
A milosrđe iskazuje do u tisućno koljeno onima, koji me ljube i drže zapovijedi moje.
11
Ne uzimaj uzalud imena Gospoda, Boga svojega, jer Gospod neće pustiti bez kazne onoga, koji uzima ime njegovo uzalud.
12
Pazi na to, da posvetiš subotu, kao što ti je zapovjedio Gospod, Bog tvoj!
13
šest dana radi i izvršuj sve poslove svoje!
14
Ali sedmi dan jest dan odmora u čast Gospodu, Bogu tvojemu. Tada ne smiješ raditi nikakva posla, ni ti ni sin tvoj ili kći tvoja, ni sluga tvoj ni sluškinja tvoja, ni vol tvoj ni magarac tvoj ni sva stoka tvoja ni stranac, koji boravi kod tebe unutar vrata tvojih! Sluga tvoj i sluškinja tvoja neka se mognu

odmor ti kao ti!
15
Pomišljaj na to, da si sam bio rob u zemlji egipatskoj, i da te je Gospod, Bog tvoj, izveo odanle rukom jakom i mišicom podignutom! Zato ti Gospod, Bog tvoj, zapovijeda, da svetkuješ subotu.
16
Poštuj oca svojega i mater svoju, kao što ti je zapovjedio Gospod, Bog tvoj, da dugo živiš i da ti dobro bude u zemlji, koju će ti dati Gospod, Bog tvoj!
17
Ne ubij!
18
Ne čini preljuba!
19
Ne kradi!
20
Ne svjedoči lažno proti bližnjemu svojemu!
21
Ne poželi žene bližnjega svojega! Ne poželi kuće bližnjega svojega, ni njive njegove, sluge njegova, sluškinje njegove, vola njegova, magarca njegova, ni igdje išta, što pripada bližnjemu tvojemu!
22
Te riječi izgovori Gospod svoj zajednici vašoj na gori iz ognja, oblaka i mraka glasom velikim, i ništa više. On ih napisa tada na dvije ploče kamene i dade mi ih,
23
Kad ste vi čuli glas iz tame, a gora je ognjem gorjela, tada pristupiste k meni, svi vaši plemenski glavari i starješine vaše,
24
I rekoste: "Doista, Gospod, Bog naš, pokaza nam slavu i veličinu svoju, i čuli smo glas njegov iz ognja. Danas doživjesmo, da Bog moje govoriti s čovjekom, i čovjek da ostane na životu.
25
A sada, zašto da bismo umrli? Jer će nas spaliti taj oganj veliki. Ako budemo još dalje slušali glas Gospoda, Boga svojega, pomrijet ćemo.
26
Jer gdje je čovječje biće, što je kao mi čulo glas Boga živoga gdje govori iz ognja, a ostalo na životu?
27
Pristupi ti i slušaj, što će reći Gospod, Bog naš! Onda nam kaži sve, što ti rekne Gospod, Bog naš! I mi ćemo to slušati i činiti.
28
Kad je Gospod čuo riječi vaše, što ih glasno rekoste meni, reče mi Gospod: "Čuo sam riječi, što ih taj narod glasno reče tebi. Imaju pravo u svemu, što kažu.
29
O kad bi im bilo srce uvijek takvo, da me se vazda boje i drže sve zapovijedi moje! Tada bi bilo uvijek dobro njima i djeci njihovoj.
30
Idi i reci im: "Vratite se u Šatore svoje!
31
A ti ostani ovdje kod mene! Reći ću ti sve zapovijedi, zakone i naredbe, koje ćeš ih naučiti, da po njima rade u zemlji, koju ću im dati u posjed.
32
Gledajte dakle, da činite tako, kako vam je zapovjedio Gospod, Bog vaš! Ne odstupajte od toga ni nadesno ni nalijevo!

33
Idite točno putem, što vam ga je pokazao Gospod, Bog vaš, da ostanete na životu i da vam dobro bude i da dugo prebivate u zemlji, koju ćete uzeti u posjed!

Pon. Zakon, glava 6
1
To su zapovijedi, zakoni i naredbe, koje Gospod, Bog vaš, zapovjedi da vas učim, Po njima imate živjeti u zemlji, u koju idete, da je uzmete u posjed.
2
Boj se Gospoda, Boga svojega, i drži zakone i zapovijedi njegove, koje ti dajem, ti i dijete tvoje i unučad tvoja, sve dane života svojega, da živiš dugo!
3
Poslušaj ih dakle, Izraele, i točno ih ispunjuj, da ti dobro bude i da se umnožite veoma, jer Gospod, Bog otaca vaših, obećao ti je zemlju, u kojoj teče mlijeko i med,
4
čuj, Izraele! Gospod je Bog naš, Gospod jedini!
5
Ljubi Gospoda, Boga svojega, svim srcem, svom dušom i svom snagom svojom!
6
Ove zapovijedi, što ti ih dajem danas, neka ti budu u srce upisane!
7
Napominji ih djeci svojoj! Govori o njima, ili kad boraviš kod kuće ili si na putu, ili kad liježeš ili ustaješ!
8
Priveži ih sebi kao znak na ruku svoju! Nosi ih kao spomen na čelu,
9
I napiši ih na dovratnike kuće svoje i na vrata svoja!
10
Tada dolazi vrijeme, kada će te Gospod, Bog tvoj, uvesti u zemlju, za koju se zakleo ocima tvojim, Abrahamu, Izaku i Jakovu, da će ti je dati, u zemlju s velikim i lijepim gradovima, kojih nijesi zidao,
11
S kućama punim svakoga dobra, kojih nijesi punio, sa studencima iskopanim, kojih nijesi kopao, s vinogradima i maslinicima, kojih nijesi sadio. Ti ćeš moći to uživati do sitosti.
12
A tada se dobro čuvaj, da ne zaboraviš Gospoda, koji te izvede iz zemlje egipatske, iz kuće sužanjstva!
13
Boj se Gospoda, Boga svojega! Služi mu i kuni se samo njegovim imenom!
14
Ne idite za tuđim bogovima, za bogovima pogana, koji su oko vas!
15
Jer Gospod, Bog tvoj, Bog je revnitelj prema tebi. Inače mogao bi se Gospod, Bog tvoj, razgnjeviti na te, pa te istrijebiti sa zemlje.
16
Ne kušajte Gospoda, Boga svojega, kao što ga kušaste u Masi!
17
Držite brižno zapovijedi, naredbe i zakone Gospoda, Boga svojega, što vam ih dade!
18
Čini, što je dobro i pravo u očima Gospodnjim, da ti bude dobro i da mogneš ući u lijepu zemlju,

za koju se Gospod zakleo ocima tvojim, da je uzmeš u posjed,
19
Kada sve neprijatelje tvoje otjera ispred tebe, kao što je obećao Gospod!
20
Ako te poslije upita sin tvoj što imaju da znače zapovijedi, zakoni i naredbe, što vam ih dade Gospod, Bog naš,
21
Onda odgovori sinu svojemu: "Bili smo robovi faraonovi u Egiptu. Ali nas izvede Gospod iz Egipta rukom jakom.
22
Gospod pred očima našim učini velike i strahovite znake i čudesa na Egiptu, na faraona i na svoj kući njegovoj.
23
A nas izvede odanle, da nas dovede ovamo i da nam dadne zemlju, za koju se bio zakleo ocima našim.
24
Onda nam zapovjedi Gospod, da vršimo sve zakone ove i da se bojimo Gospoda, Boga svojega, da nam uvijek bude dobro i da nas uzdrži na životu, kao što je danas.
25
Sveta nam je dužnost, da sav ovaj zakon držimo iz ljubavi prema Gospodu, Bogu svojemu, kako nam je zapovjedio.

Pon. Zakon, glava 7
1
Gospod. Bog tvoj, dovest će te u zemlju, u koju ideš, da je uzmeš u posjed. Otjerat će ispred tebe narode mnoge: "Hiteje, Girgašeje, Amoreje, Kanaance, Perizeje i Jebuseje, sedam naroda, što su brojniji i jači od tebe.
2
Kad ih Gospod, Bog tvoj, preda tebi i ti ih pobijediš, tada izvrši na njima prokletstvo! Ne sklapaj s njima saveza i ne štedi ih!
3
Niti stupaj u svojtu s njima: kćeri svoje ne daji za ženu kojemu od sinova njihovih, niti koju od kćeri njihovih ne uzimaj za ženu sinu svojemu!
4
Jer bi mi mogli iznevjeriti sina tvojega, tako da služe drugim bogovima. Tada bi Gospod planuo.
5
Nego ovako s njima postupajte: žrtvenike njihove porušite, kamene spomenike njihove porazbijajte, sveta stabla njihova sasijecite i rezane bogove njihove u ognju spalite!
6
Jer ti si narod, koji je posvećen Gospodu, Bogu svojemu. Tebe je izabrao Gospod, Bog tvoj, između svih naroda na zemlji, da budeš narod, koji pripada samo njemu.
7
Ne zato, što bi vas bilo više nego drugih naroda, obrati se Gospod na vas i izabra vas, jer vi ste najmanji od svih naroda,
8
Nego što vas Gospod ljubi i drži zakletvu, kojom se zakleo ocima vašim. Zato vas je Gospod izveo rukom jakom i izbavio vas iz kuće sužanjstva, iz ruke faraona, kralja egipatskoga.
9
I tako znaj, da je Gospod, Bog tvoj, pravi Bog, vjerni Bog, koji drži zavjet i milost iskazuje do u tisućno koljeno onima, koji ga ljube i drže zapovijedi njegove.

10
A onima, koji mrze na njega, plaća na vlastitom tijelu njihovu, kad ih uništi. Ne odgađa onima, koji mrze na njega, nego im plača na vlastitom tijelu njihovu.
11
Zato drži zapovijedi zakone i naredbe, koje ti danas zapovijedam da ih vršiš!
12
Ako ove propise saslušaš i točno uzdržiš, i Gospod, Bog tvoj, držat će tebi zavjet i milost, za što se je zakleo ocima tvojim.
13
On će te ljubiti, blagoslovit će te i u množit će te blagoslovit će plod tijela tvojega, rod zemlje tvoje, žito tvoje, vino tvoje i ulje tvoje, plod goveda tvojih i prirast stoke tvoje u zemlji, za koju se je zakleo Gospod ocima tvojim da će ti je dati.
14
Bit ćeš blagoslovljen mimo sve narode. Neće biti u tebe ni neplodna ni neplodne, ni među stokom tvojom.
15
Gospod će ukloniti od tebe i sve bolesti i neće pustiti da dođe na tebe i jedno od ljutih zala egipatskih, što ih znaš, nego će ih pustiti na sve neprijatelje tvoje.
16
Uništi sve narode, što ti ih izruči Gospod, Bog tvoj! Nemaj milosrđa s njima! Ne služi bogovima njihovim; jer bi to bila zamka za tebe!
17
Ako li sam u sebi pomisliš. Ti su narodi brojniji od mene, kako ih mogu protjerati?
18
Ne boj ih se! Pomisli na ono, što je Gospod, Bog tvoj, učimo faraonu i svemu Egiptu,
19
Na velike kušnje, što ih vidješe oči tvoje, na znake i čudesa, na ruku jaku i mišicu podignutu, čim te izvede Gospod, Bog tvoj! Tako će učiniti Gospod, Bog tvoj, sa svima narodima, od kojih bi se uplašio.
20
I stršljene će poslati Gospod, Bog tvoj, na njih, dok ne izginu svi, koji bi preostali i skrili se od tebe.
21
Ne plaši se od njih, jer je u sredini tvojoj Gospod, Bog tvoj, moćni i strašni Bog!
22
A Gospod, Bog tvoj, sve malo po malo protjerat će te narode ispred tebe. Nećeš ih moći odjedanput uništiti. Inače bi se tebi odveć umnožile divlje životinje.
23
Ali će ih Gospod, Bog tvoj, predati tebi i strašno će ih smesti, dok ih ne zatre.
24
I kraljeve njihove predat će u tvoje ruke, i ti ćeš zatrti imena njihova pod nebom. Nitko se neće moći održati pred tobom, dokle ih ne uništiš.
25
Rezane bogove njihove spali! Nemoj da se polakomiš na srebro i zlato što je na njima i ne uzimaj ga za se, da time ne budeš zaveden, jer je to gadno Gospodu, Bogu tvojemu.
26
Ne unosi takav gad u kuću svoju, da ne budeš proklet kao i on! Neka ti se to gadi, i neka te hvata groza od toga, jer je to prokleto!

Pon. Zakon, glava 8
1
Sve zapovijedi, koje vam dajem danas, držite točno, da ostanete na životu, da se umnožite i dobijete u posjed zemlju, koju je Gospod pod zakletvom obećao ocima vašim!
2
Pomišljaj na sav put, kojim te je vodio Gospod, Bog tvoj, četrdeset godina po pustinji, da te ponizi, da te iskuša, da spozna, što ti je u srcu, hoćeš li držati zapovijedi njegove ili nećeš!
3
Ponizio te je i glađu te morio. Ali te je onda hranio manom, koju ti nijesi poznavao ni oci tvoji, da ti pokaže, da čovjek ne živi o samom kruhu, jer čovjek živi o svemu, što izlazi iz usta Gospodnjih.
4
Haljine tvoje ne poderaše se na tebi, i noge tvoje ne otekoše za tih četrdeset godina.
5
Zato spoznaj u srcu svojemu, da te Gospod, Bog tvoj, odgaja, kao što netko odgaja svoje dijete!
6
Drži zapovijedi Gospoda, Boga svojega! Hodi putovima njegovim i boj ga se!
7
Jer Gospod, Bog tvoj, vodi te u lijepu zemlju, u zemlju potoka, izvora i jezera, što izviru u ravnici i u gori,
8
U zemlju pšenice i ječma, loze, smokava i granatnih jabuka, u zemlju maslina i meda.
9
U zemlju, u kojoj nećeš sirotinjski jesti svojega kruha, jer nećeš podnositi nikakve oskudice, u zemlju, gdje kamenje ima gvožđa i gdje ćeš iz brda njezinih kopati mjed.
10
Kad se najedeš do sitosti, onda zahvali Gospodu, Boga svojemu, za lijepu zemlju, koju ti dade!
11
Čuvaj se, da ne zaboraviš Gospoda, Boga svojega, i da ne prestupiš njegovih zapovijedi, naredaba i zakona, što ti ih dajem danas!
12
Kad se do sitosti najedeš, lijepe kuće posagradiš i u njima se nastaniš,
13
Kad se goveda tvoja i ovce tvoje naplode, kad ti se namnoži srebro i zlato, i sve tvoje imanje i blago kad se umnoži,
14
Onda nemoj da se ponese srce tvoje, i ne zaboravi Gospoda, Boga svojega, koji te je izveo iz zemlje egipatske, iz kuće sužanjstva;
15
Koji te je vodio preko velike i strašne pustinje, gdje su zmije otrovne i skorpije, preko suhih krajeva, gdje nema vode; koji ti je izveo vodu iz tvrde kao kremen hridine;
16
Koji te je hranio u pustinji manom, koje nijesu poznavali oci tvoji. On te je ponizivao i kušao, da ti napokon mogne i iskazati dobro,
17
Ne pomišljaj u sebi: Moja snaga i moja jaka ruka pribaviše mi to bogatstvo!
18
Nego spomeni se Gospoda, Boga svojega; jer on je taj, koji ti dade snagu, da pribaviš bogatstvo, da tako ispuni zavjet svoj, što ga je zakletvom potvrdio ocima tvojim, kao što se dogodi danas.

19
Ako li zaboraviš Gospoda, Boga svojega, i pođeš za drugim bogovima i njima budeš služio i klanjao se, onda vas svečano uvjeravam danas: zacijelo ćete propasti.
20
Kao narodi, koje Gospod uništava ispred vas, upravo ćete onda tako i vi propasti, jer ne poslušaste glasa Gospoda, Boga svojega.

Pon. Zakon, glava 9
1
Čuj, Izraele! Ti ćeš sada prijeći preko Jordana, da podvrgneš narode, što su veći i jači od tebe, i gradove, velike i do neba utvrđene,
2
Narod, silan i visok, sinove Anakove, koje znaš i za koje si slušao: Tko može odoljeti sinovima Anakovim?
3
Znaj dakle sada: Gospod, Bog tvoj, ići će sam pred tobom kao oganj, koji spaljuje. On će ih uništiti i pred tobom srušiti, tako da ih mogneš protjerati i istrijebiti, kao što ti je obećao Gospod.
4
Ne misli, kad ih Gospod, Bog tvoj, otjera ispred tebe: "Zbog pravde moje dovede me Gospod, da primim u posjed tu zemlju, jer Gospod otjera te narode ispred tebe zbog nevaljalstva njihova.
5
Ne ideš zbog svoje pravednosti i poštenja srca svojega, da primiš u posjed njihovu zemlju, nego tjera Gospod, Bog tvoj, te narode ispred tebe zbog nevaljalstva njihova ida ispuni obećanje, a koje se Gospod zakleo ocima tvojim, Abrahamu, Izaku i Jakovu.
6
Znaj dakle, da ti Gospod, Bog tvoj, ne daje u posjed te lijepe zemlje zbog pravde tvoje; jer ti si tvrdovrat narod.
7
Pomišljaj na to i ne zaboravljaj, kako si razgnjevio Gospoda, Boga svojega, u pustinji! Od dana, kad izađoste iz zemlje egipatske, do svojega dolaska na ovo mjesto opirali ste se Gospodu,
8
Osobito na Horebu razgnjeviste Gospoda, i Gospod je tako planuo na vas, da vas je htio uništiti,
9
Bio sam uzašao na goru, da primim ploče kamene, ploče zavjeta, što ga s vama sklopi Gospod. Četrdeset dana i četrdeset noći ostadoh na gori ne jedući kruha i ne pijući vode.
10
Gospod mi dade dvije ploče kamene, ispisane Prstom Gospodnjim, na kojima su bile sve zapovijedi, što vam ih bio Gospod priopćio na gori iz ognja na dan sastanka vašega.
11
Kad mi Gospod poslije četrdeset dana i četrdeset noći dade dvije ploče kamene, ploče zavjeta,
12
Reče mi Gospod: Ustani! Siđi brže odavde, jer narod tvoj, koji si izveo iz Egipta, čini zlo. Siđoše brzo s puta, koji im zapovjedih: Napraviše sebi liven lik.
13
I još mi reče Gospod: Pogledah taj narod i dobro znam: To je narod tvrdovrat.
14
Pusti me, da ih uništim i ime njihovo zatrem pod nebom! A od tebe ću učiniti narod jači i brojniji nego što je taj.
15
Tada se vratih i siđoh s gore, a dvije ploče zavjetne bile su mi u rukama. Gora je još jednako

ognjem gorjela.
16
Tada vidjeh doista, da ste bili sagriješili proti Gospoda, Boga svojega. Bili ste sebi napravili tele saliveno. Tako brzo sišli ste s puta, što vam ga bio zapovjedio Gospod,
17
Ja prihvatih one dvije ploče, bacih ih iz ruku svojih i razbih ih pred očima vašim.
18
Tada padoh kao prvi put pred Gospoda ničice, četrdeset dana i četrdeset noći kruha ne jedući i vode ne pijući zbog svih grijeha vaših, što ste ih bili počinili, kad učiniste, što je bilo mrsko Gospodu i što ga je moralo razgnjeviti.
19
Jer se bojah gnjeva i jarosti, kojom se je Gospod razljutio na vas, tako da vas je htio uništiti. I Gospod me usliši i ovaj put.
20
I na Arona bio se je Gospod razgnjevio veoma, tako da je htio i njega uništiti. Pomolio sam se tada i za Arona.
21
A vaš grijeh, što ste ga bili učinili, tele, uzeh, spalih ga, razbih ga na komade i satrh ga u prah njegov. Prah bacih u potok, što teče s gore.
22
I u Taberi i Masi i Kibrot Hataavi razgnjeviste Gospoda.
23
Kad vas posla Gospod iz Kadeš Barnea s nalogom: "Pođite gore i uzmite u posjed zemlju, koju sam vam dao, tada se oprijeste nalogu Gospoda, Boga svojega. Ne povjerovaste mu i ne poslušaste glasa njegova.
24
Nepokorni ste bili Gospodu, otkad vas poznam.
25
I kad sam četrdeset dana i četrdeset noći pred Gospodom na tlu prostrt ležao, jer je bio Gospod zaprijetio, da će vas uništiti,
26
Ovako sam se pomolio Gospodu: Svemogući Gospode! Ne uništavaj ipak naroda svojega, baštine svoje, koju si izbavio velikom svojom moći i izveo rukom jakom iz Egipta!
27
Spomeni se sluga svojih Abrahama, Izaka i Jakova! Ne gledaj na tvrdoglavstvo toga naroda, na nevaljalstvo njegovo i na grijeh njegov!
28
Neka se ne mogne reći u zemlji, iz koje si nas izveo: "Jer ih Gospod nije mogao uvesti u zemlju, koju im bio obećao, i jer je mrzio na njih, zato ih izvede, da ih pomori u pustinji.
29
Oni su ipak narod tvoj i baština tvoja, koju si izveo snagom svojom velikom i mišicom svojom podignutom.

Pon. Zakon, glava 10
1
Tada mi zapovjedi Gospod: Iskleši sebi dvije ploče kamene, kao što su bile prve, i uzađi k meni na goru! Napravi sebi i kovčeg od drveta!
2
Napisat ću na te plode riječi, koje su bile na prvim pločama, što si ih razbio. Metni ih onda u kovčeg!

3
Napravih dakle kovčeg od drveta akacije, isklesah dvije ploče kamene, kao što su bile prve, i uzađoh na goru s dvjema pločama.
4
Tada on napisa na plode jednakim pismom kao prije deset zapovijedi, koje vam je bio Gospod priopćio na gori iz ognja na dan sastanka vašega. Tada mi ih predade Gospod.
5
I siđoh opet s gore i metnuh ploče u kovčeg, što sam ga bio napravio. Tamo ostaše, kao što mi je bio zapovjedio Gospod.
6
A sinovi Izraelovi pođoše od izvora u području sinova Jaakanovih u Moseru, Ondje umrije Aron i ondje bi pokopan, Mjesto njega postade svećenik sin njegov Eleazar.
7
Odatle otidoše u Gudgodu, iz Gudgode u Jotbatu, pokrajinu vodom obilnu.
8
Tada odvoji Gospod pleme Levijevo, da nosi kovčeg zavjeta Gospodnjega, da služi pred Gospodom i da blagosliva u ime njegovo, kako to biva do danas.
9
Zato Levi ne dobi dijela mi baštine kao braća njegova. Gospod je baština njegova, kao što mu je bio obećao Gospod, Bog tvoj.
10
A ja ostadoh, kao prije, na gori četrdeset dara i četrdeset noći. I usliši me Gospod i ovaj put. Gospod te ne htjede uništiti.
11
Tada mi zapovjedi Gospod: "Ustani! Idi pred narodom dalje, da dođu u posjed zemlje, za koju sam se zakleo ocima njihovim da ću im je dati!
12
Dakle, Izraele! Što ište od tebe Gospod, Bog tvoj? Samo to, da se bojiš Gospoda, Boga svojega, da hodiš po svim putovima njegovim, da ga ljubiš i služiš Gospodu, Bogu svojemu, svim srcem i svom dušom,
13
Držeći zapovijedi i zakone Gospodnje, što ti ih dajem danas, da ti bude dobro,
14
Eto, Gospodu, Bogu tvojemu, pripada nebo i nebo nebesa, zemlja i sve, što je na njoj.
15
Pa ipak Gospod se je u svojoj ljubavi okrenuo k vašim ocima i izabrao vas, potomke njihove, između svih naroda, kao što je danas.
16
Zato obrežite srce svoje i ne budite više tvrdovrati!
17
Jer Gospod, Bog vas, jest najviši Bog i najviši Gospod, veliki, silni, strašni Bog, koji ne gleda na osobu, nije pristran i ne da se podmititi,
18
Koji pomaže do pravice siroti i udovici, ljubi stranca i daje mu hranu i odjeću.
19
Tako i vi ljubite stranca, jer ste i sami bili stranci u zemlji egipatskoj.
20
Boj se Gospoda, Boga svojega, njemu služi, njega se drži, njegovim se imenom samo kuni!
21
On je slava tvoja, on je Bog tvoj, koji na tebi učini ona velika i čudesna djela, što si ih vidio očima

svojim.
22
Sedamdeset duša bilo je otaca tvojih, kad su ono išli u Egipat. Sada te Gospod, Bog tvoj, umnoži kao zvijezde na nebu.

Pon. Zakon, glava 11
1
Ljubi dakle Gospoda, Boga svojega, i izvršuj uvijek ustanovu njegovu, zakone njegove, naredbe njegove i zapovijedi njegove!
2
Promislite sad dobro: Ne obraćam se na djecu vašu! Oni nijesu proživjeli i na sebi iskusili vodstvo Gospoda, Boga vašega, veličinu njegovu, jaku ruku, njegovu, podignutu mišicu njegovu,
3
Čudesne znake njegove i djela njegova, što ih učini u Egiptu na faraonu, kralju egipatskom, i na svoj zemlji njegovoj:
4
Što učini na vojsci egipatskoj, na konjima i kolima njihovim; kako on, kad su vas tjerali, učini, te ih voda Crvenoga mora potopi, i tako ih on, Gospod, uništi do današnjega dana;
5
Onda što vam učini u pustinji, dok ne dođoste do ovoga mjesta;
6
Što je učinio s Datanom i Abiramom, sinovima Eliaba, Rubenova potomka, kako zemlja otvori usta svoja i usred svega Izraela proždrije njih i porodice njihove i Šatore njihove i sve, što imadoše.
7
Ne, vi ocima svojim vidjeste sva velika djela, što ih učini Gospod.
8
Zato držite sav zakon, što vam ga nalažem danas, da budete dosta jaki, te uzmete u posjed zemlju, u koju idete, da je osvojite,
9
I da dugo živite u zemlji, za koju se zakle Gospod ocima vašim da će je dati njima i potomcima njihovim, zemlju, u kojoj teče mlijeko i med.
10
Jer zemlja, u koju ideš, da je posjedneš, nije kao zemlja egipatska, iz koje ste izašli. Ova se je morala, čim si bio sjeme posijao, natapati nogostupnim spravama kao vrt za zelje.
11
Ali zemlja, u koju idete, da je posjednete, zemlja je, u kojoj su brda i doline, i natapa je dažd nebeski.
12
To je zemlja, za koju se brine Gospod, Bog tvoj, na koju su jednako upravljene oči Gospoda, Boga tvojega, od početka do svršetka godine.
13
Zato ako budete slušali zapovijedi moje, što vam ih dajem danas, i budete ljubili Gospoda, Boga svojega, te mu služili svim srcem i svom dušom,
14
Tada ću davati dažd zemlji vašoj u pravo vrijeme, rani dažd i kasni dažd, da mogneš skupiti žito svoje, vino svoje i ulje svoje.
15
I za stoku ću tvoju dati travu na poljima tvojim, i moći ćeš jesti do sitosti.
16
A čuvajte se, da se ne zavara srce vaše, da se odmetnete i služite tuđim bogovima i klanjate im se!

17
Inače raspalit će se na vas srdžba Gospodnja, i zatvorit će nebo. Tada neće više pasti dažd, i zemlja neće više dati roda svojega, Tako ćete brzo iščeznuti iz ove lijepe zemlje, koju vam daje Gospod.
18
Utisnite dakle ove zapovijedi moje u srce svoje i u dušu svoju! Privežite ih kao znak na ruke svoje i nosite ih kao spomenak na čelu!
19
Učite ih djecu svoju i govorite o njima, ili kad ste kod kuće ili na putu, ili kad ležete ili ustajete!
20
Napišite ih na dovratnike kuće svoje i na vrata svoja,
21
Da vi i djeca vaša u zemlji, za koju se zakleo Gospod ocima vašim da će im je dati, tako dugo živite, kako dugo bude stajalo nebo nad zemljom!
22
Jer ako budete držali sav zakon ovaj, što vam ga dajem da nas, i budete ljubili Gospoda, Boga svojega, hodili svim putovima njegovim i njega se držali,
23
Tada će otjerati Gospod sve te narode ispred vas, i pobijedit ćete narode, koji su veći i jači od vas.
24
Svako mjesto, na koje stupi noga vaša, bit će vaše. Od pustinje do Libanona, od rijeke Eufrata, do mora zapadnoga dosezat će područje vaše.
25
Nitko se neće održati pred vama. Strah i trepet pred vama raširit će Gospod, Bog vaš, preko sve zemlje, na koju stupite, kao što vam obeća.
26
Eto, iznosim dana pred vas blagoslov i prokletstvo:
27
Blagoslov, ako budete slušali zapovijedi Gospoda, Boga svojega, što vam ih dajem danas.
28
A prokletstvo, ako ne budete slušali zapovijedi Gospoda, Boga svojega, i ako skrenete s puta, što vam ga pokazujem danas, da trčite za bogovima, kojih ne poznajete.
29
I kad te uvede Gospod, Bog tvoj, u zemlju, u koju ide, da je posjedne, tada izreci blagoslov na gori Gerizimu, a prokletstvo na gori Ebalu.
30
One su s onu stranu Jordana uz cestu zapadnu u zemlji Kanaanaca, koji prebivaju u ravni prema Gilgalu kod terebinte Morejeve.
31
Tako sad prijeđite Jordan, da posjednete zemlju, koju vam daje Gospod, Bog vaš! Kad je osvojite, onda se nastanite u njoj!
32
I držite točno sve zakone i naredbe, to vam ih dajem danas! Neka bude samo jednoSvetište!

govori proroka (npr. Iz 1,16...),

(Iz 1,16 sl)
16
Operite se! Očistite se! Uklonite zla djela svoja ispred očiju mojih, prestanite zločiniti!

17
Učite se dobro činiti: težite za pravdom, pomažite potlačenomu, pribavite pravicu siroti, branite udovicu!"

mudraca (npr. oni u Izr 1-9) jednako se upravljaju srcu kao i duhu slušalaca; pozivaju ih, hrabre, potiču u Božje ime da slušaju, da se obrate i traže Boga.

(Izr 1-9)
Mudre izreke, glava 1
1
Mudre izreke Salomona, sina Davidova, kralja Izraelova.
2
One daju spoznaju mudrosti i stege; daju razumijevanje mudra govora.
3
Učine, da se postigne stega i razboritost, pravednost, poštenje i iskrenost.
4
Daju razboritost neiskusnima, razum i spoznaju mladiću.
5
Čuje li ih mudrac, u znanju će porasti; razum će sebi steći životnu mudrost.
6
Razumjet će govor priče i prispodobe, riječi i zagonetke mudraca.
7
Strah je Gospodnji najviša spoznaja; samo luđaci preziru mudrost i stegu.
8
Slušaj, sine moj, pouku oca svojega! Ne cijeni malo naputak matere svoje!
9
Jer su oni mio vijenac glavi tvojoj, ures vratu tvojemu
10
Sine moj, nemoj pristati, ako te mame zli ljudi,
11
Ako reknu: "Dođi s nama, vrebajmo dobroga, da stavimo zamku nedužnome ni za što!
12
Žive ih prožderimo kao carstvo mrtvih, s kožom i kosom, kao one, što silaze u podzemni svijet!
13
Dobit ćemo koje dragocjeno dobro, napunit ćemo kuće svoje plijena.
14
U krugu našemu bit ćeš ždrijeb svoj; kao svi vodit ćeš zajedničku kesu."
15
Sine moj ne idi na put s njima, drži nogu svoju daleko od staze njihove!
16
Jer noge njihove hite k zlu, trče da prolijevaju krv.
17
Jer je uzalud razapeta mreža pred očima svih ptica.
18
Vrebaju vlastitu krv svoju, stavljaju sami sebi zamku.
19
To je sudbina onoga, koji ide za dobitkom nepravednim: on ga stane glave.
20
Mudrost propovijeda na otvorenoj cesti; na slobodnim mjestima pušta da odjekne glas njezin.

21
Na zidovima visoko gore razliježe se povik njezin. Na vratima, u gradu drži govore svoje:
22
"Dokle ćete još, vi luđaci, ljubiti ludost, i vama, podsmjevači, dokle će biti mio podsmijeh, i, vi bezumni, dokle ćete mrziti na razboritost?
23
Primite k srcu opomenu moju! Evo, pustit ću svoje negodovanje proti vas da slobodno poteče i objavit ću vam priče svoje.
24
Jer sam zvao, a vi ste se nećkali, jer sam namigivao, a nitko nije mario,
25
Jer ste u vjetar bacali svaki savjet moj, nijeste htjeli ništa znati za opomenu moju,
26
Zato ću se i ja smijati nesreći vašoj rugat ću se, kad vas napadne tjeskoba,
27
Kad kao zlo vrijeme na vas navali strah, i pogibao vaša kao oluja kad dođe, kad nasrne na vas nevolja i muka.
28
Tada će me zvati, ali se ja neću odazvati; tražit će me, ali me neće naći.
29
Jer su mrzili na spoznaju, za strah Gospodnji nijesu ništa pitali,
30
Za savjet moj nijesu se nikada brinuli, sva su karanja moja prezirali,
31
Zato će jesti plod djela svojih i nasitit će se osnova svojih,
32
Jer luđacima otpad njihov donosi smrt, bezbrižnost je propast luđaka.
33
Ali tko mene slijedi, može stanovati sigurno i miran biti, bez bojazni od zla."

Mudre izreke, glava 2
1
Sine moj, ako primiš nauke moje, naputke moje pohraniš kod sebe:
2
Mudrosti posudiš uho svoje, srce svoje obratiš razboritosti;
3
Jest, ako prizoveš mudrost, glas svoj podigneš k spoznaji;
4
Ako je tražiš kao srebro, kao skriveno blago ako je potražiš;
5
Tada ćeš upoznati strah Gospodnji i dobit ćeš spoznanje Boga.
6
Jer mudrost daje samo Gospod; spoznaja i razboritost dolaze iz usta njegovih.
7
Iskrenima čuva spasenje, štit je onima, koji hode u nedužnosti.
8
Zaštićuje stazu pravde i čuva put pobožnika svojih.
9
Tada ćeš zadobiti razumijevanje za pravednost, poštenje i iskrenost, za svaki dobar put.

10
Jer mudrost uniđe u srce tvoje, spoznaja obraduje dušu tvoju.
11
Oprez će bdjeti nad tobom, razbor će te čuvati.
12
Čuvat će te od zla puta, od ljudi, koji govore varavo,
13
Koji ostavljaju prave staze, da idu putovima mračnim,
14
Koji se raduju zlo čineći, užitak nalaze u zloj opačini,
15
Kriva je staza njihova i vijugaju putovi njihovi.
16
Ona te čuva od žene drugoga, od tuđinke, koja govori laskavo,
17
Koja ostavlja prijatelja mladosti svoje i zaboravlja zavjet Boga svojega.
18
Zaista u smrt tone kuća njezina, u carstvo mrtvih idu putovi njezini.
19
Tko se svrati k njoj, ne dolazi nikada natrag, ne stane više nikada na staze života.
20
Zato hodi putem dobrih i drži se staze pravednika!
21
Jer samo dobri stanovat će u zemlji, samo će pošteni ostati u njoj.
22
A bezbožnici istrijebit će se iz zemlje, bezakonici iščupat će se iz nje,

Mudre izreke, glava 3
1
Sine moj, ne zaboravljaj nauke moje i srce tvoje neka se obazire na upute moje!
2
Jer ti one donose dug život, godine blagostanja i puno sreće.
3
Nikad te neće ostaviti ljubav i vjernost. Priveži zapovijedi moje na vrat svoj, napiši ih na ploču srca svojega!
4
Tada ćeš dobiti milost i bogatu nagradu kod Boga i ljudi.
5
Uzdaj se u Gospoda svim srcem! Na svoju razboritost ne oslanjaj se!
6
Misli na njega na svim putovima svojim; i on će ti ravnati staze.
7
Ne drži sam sebe mudrim, boj se Gospoda i kloni se zla!
8
To čini tijelo tvoje zdravim i vrelo je mladosti udovima tvojim.
9
Daj čast Gospodu posjedom svojim i prvinama svega dohotka svojega!
10
Tada će se napuniti žitnice tvoje obilja, i prelijevat će se vino iz kaca tvojih.

11
Sine moj, ne misli nisko o stegi Gospodnjoj i nemoj da ti omrzne karanje njegovo!
12
Jer koga ljubi Gospod, onoga kara kao otac sina, kojemu hoće dobro.
13
Blagoslovljen je čovjek, koji postigne mudrost, i čovjeku, koji dobije razboritost!
14
Jer je bolje nju steći nego srebro; nju dobiti više vrijedi od zlata.
15
Dragocjenija je od bisera; sve dragocjenosti tvoje ne mogu se s njom izjednačiti.
16
Dug život krije se u desnici njezinoj, bogatstvo i čast u ljevici njezinoj.
17
Putovi su njezini putovi miline, i sve staze njezine pune su sreće.
18
Stablo je života onome, koji je prihvati i tko je drži čvrsto, sretan je.
19
Gospod je mudrošću osnovao zemlju, utvrdio nebo razboritošću.
20
Mudrošću njegovom provališe vode iz dubine, oblaci kaplju rosom.
21
Sine moj, ne gubi je s očiju, čuvaj razboritost i oprez!
22
Tako će one biti duši tvojoj za život, vratu tvojemu za ures.
23
Tada ćeš ići bez brige putem svojim i nećeš se spotaknuti nogom svojom.
24
Kad legneš, ne trebaš se plašiti i kad počivaš, spavaš slatko.
25
Ne trebaš se plašiti od nagle strahote niti od pogibli bezbožnika, kad nasrne.
26
Jer će Gospod biti pouzdanje tvoje i čuvat će nogu tvoju od zamke.
27
Oskudnima ne uskraćuj dobročinstva, kad je u moći tvojoj da ga dijeliš!
28
Ne govori bližnjemu svojemu: "Idi, dođi opet, sutra ću ti dati", kad možeš to već danas!
29
Ne izmišljaj ništa zlo proti bližnjega svojega, dok on boravi kod tebe bez brige!
30
Ne svađaj se ni s kim bez razloga, ako ti se nije ništa učinilo na žao!
31
Nemoj zavidjeti ljudima nasilnicima i ne izabiraj putova njihovih!
32
Jer Gospodu se gadi bezbožnik, a pobožniku je vjeran prijatelj.
33
Prokletstvo Gospodnje leži na kući bezbožnikovoj, a stan pravednika blagoslivlja.
34
Ima li posla s podsmjevačima, on sam bude podsmjevač, a poniznima daje milost.
35
Čast je baština mudroga, a sramotu štedi on za luđake.

Mudre izreke, glava 4
1
Slušajte, djeco, opomenu očevu i pazite, da se naučite mudrosti.
2
Jer vam dobre nauke dajem; ne prezirite naputka mojega!
3
Kad sam još kao dijete boravio kod oca svojega, kao nježno, jedino dijete pod okriljem matere,
4
Tada me je on učio i rekao mi: "Neka srce tvoje drži čvrsto riječi moje i obdržavajzapovijedi moje, pa ćeš živjeti!
5
Pribavi sebi mudrost, pribavi sebi razboritost, ne zaboravljaj to i ne odstupaj od riječi usta mojih!
6
Nemoj je ostaviti: ona će te čuvati; ljubi je i ona će te braniti!
7
Početak mudrosti: Pribavi sebi mudrost; pribavi sebi razboritost svim imanjem svojim!
8
Cijeni je visoko: ona će te uzvisiti; ona će te proslaviti, kad je zavoliš.
9
Oko glave tvoje savit će ti mio vijenac, sjajnu krunu dat će ti."
10
Slušaj, sine moj, primi riječi moje i umnožit će ti se godine života.
11
Pokazat ću ti put mudrosti, vodit ću te stazom pravom.
12
Uziđeš li po njoj, neće se stezati korak tvoj; potrčiš li po njoj, nećeš se spotaknuti.
13
Drži čvrsto pouke, ne puštaj je, čuvaj je, jer ona je život tvoj.
14
Ne stupaj na stazu bezbožnika i ne hodaj putem zlikovaca!
15
Bježi od njega, nemoj ići po njemu; ukloni mu se i prođi ga!
16
Oni ne mogu počinuti, ako ne učiniše ništa zlo i san im je ugrabljen, ako koga ne zavedoše.
17
Jer jedu kruh bezbožnika i piju vino nasilja.
18
Staza je pravednika kao osvit; on sve većma svijetli do potpuna dana.
19
Put je bezbožnika kao tamna noć; ne znaju, na što će se spotaknuti.
20
Sine moj, pazi na riječi moje i prigni uho svoje pričama mojim!
21
Neka ti nikada ne odlaze iz očiju i čuvaj ih na dnu srca!
22
Jer tko ih nađe, za njega su život, svemu tijelu njegovu zdravlje.
23
Svom brižljivošću čuvaj srce svoje; jer iz njega izvire život!

24
Drži daleko od usta svojih laž i usne tvoje neka budu čiste od varke!
25
Pravo neka gleda oko tvoje i trepavice tvoje neka pogledaju slobodno preda te!
26
Noge svoje stavi na ravnu stazu, svi putovi tvoji neka su tvrdo određeni!
27
Ne skretaj nadesno ili nalijevo; drži daleko nogu svoju oda zla!

Mudre izreke, glava 5
1
Sine moj, pripazi na mudrost moju! Prigni uho svoje k razboritosti mojoj!
2
Tako se držiš mudrosti i čuvaš stegu usnama svojim.
3
S usana bludnice kaplje med, i grlo joj je glađe od ulja.
4
Ali na posljetku gorka je kao pelin, oštra kao mač dvorezac.
5
Noge njezine silaze k smrti, koraci njezini vode k podzemnome svijetu.
6
Ona ne ide stazom života; na neprekidnim putovima gine, a da ne opaža.
7
Dajte, sinovi, poslušajte mene! Ne odstupajte od riječi usta mojih!
8
Drži daleko od nje put svoj! Ne približuj se k vratima kuće njezine!
9
Inače predaješ drugima cvijet mladosti svoje, i godine svoje okrutnomu.
10
Inače site se drugi na imanju tvojemu; zaslužba tvoja dolazi u kuću tuđina.
11
Ti bi još morao na posljetku gorko jadikovati, kad bi ti se oduzelo tijelo i meso,
12
I morao bi priznati: "Ah, mrzio sam na stegu. Srce je moje preziralo karanje,
13
Glasa učitelja svojih nijesam slušao, uha svojega nijesam prignuo k odgojiteljima svojim.
14
Gotovo bih bio posve upao u nesreću usred skupa i zajednice."
15
Pij vodu iz svojega vlastitog studenca i žuborvodu iz svojega vrela!
16
Moraju li se tvoji izvori razlijevati i potoci tvoji po ulicama?
17
Ne, nego su oni samo tvoji, a nijesu tuđinovi s tobom.
18
Neka je blagoslovljen izvor tvoj i veseli se ženi mladosti svoje:
19
Košuti punoj miline, srni punoj ljupkosti, neka te ljubav k njoj smije uvijek zanijeti i naslađuj se vazda u ljubavi njezinoj!

20
Zašto bi se, sine moj, radovao s drugom, zašto bi tuđinku grlio u ljubavi?
21
Zaista, pred očima su Gospodnjim putovi svačiji; on pazi na sve staze njegove.
22
Zločinca hvata njegova vlastita zlodjela; užetima grijeha svojih on biva vezan.
23
Umrijet će od nestašice stege; on će se srušiti u velikoj ludosti svojoj.

Mudre izreke, glava 6
1
Sine moj, ako si postao jamac za bližnjega svojega, ako si dao ruku drugome,
2
Ako si se vezao kojim obećanjem, ako be drže za riječ,
3
Onda učini to, sine moj, da se oslobodiš − jer si dopao u ruke bližnjemu svojemu − ; idi, ba□i se na tlo, saleti bližnjega svojega!
4
Ne daj sna ocima svojim, ni trepavicama svojim drijema!
5
Otmi se iz ruke kao srna, kao ptica iz ruke ptičaru!
6
Idi k mravu, lijenčino, promatraj, što on čini, i postani mudar!
7
Ako i nema vođe ni upravitelja ni gospodara,
8
Ipak se brine ljeti za hranu svoju, skuplja sebi jelo u vrijeme žetve.
9
Dokle ćeš još, lijenčino, ležati? Kad ćeš se dignuti oda sua?
10
"Još malo spavati, još malo drijemati, još malo sklopiti ruke i počivati!"
11
Već dolazi na te kao teklić siromaštvo i kao ratnik nestašica.
12
Lopov, bezbožnik: "tko naokolo ide s lažnim govorom,
13
Namiguje očima, tumači nogama, znakove daje prstima,
14
Tko plete spletke u srcu i vazda kuje zlo.
15
Zato će ga iznenada stići pogibija. Jadno će se bez pomoći rasprsnuti
16
Šest je stvari, koje su mrske Gospodu, i sedam ih je, koje se gade srcu njegovu:
17
Oči ohole, jezik lažan i ruke, koje prolijevaju krv nedužnu,
18
Srce, koje kuje zle misli, noge, koje brzo trče na zlo,
19
Tko laži govori kao lažan svjedok i sije neslogu među braćom.
20

Cijeni, sine moj, opomene oca svojega i ne ostavljaj nauka matere svoje!
21
Uvijek ih veži sebi na srce, privijaj ih oko vrata!
22
Kada ideš, pratit će te. Kada počivaš, nad tobom će bdjeti. Kada se probudiš, ići će s tobom na rad.
23
Jer su opomene svjetionice, nauke su svjetiljke; put k životu jesu opominjanja na stegu.
24
Čuvat će te od zle žene, od glatka jezika tuđinke.
25
Ne nosi u srcu svojemu požude za ljepotom njezinom, ni da te uhvati trepavicama svojim!
26
Jer sa bludnice spadne čovjek na komad kruha, a žena muževa ide u potjeru za dragocjenim životom
27
Može i se oganj skriti u njedrima, a da se ne upali odjeća?
28
Može li tko hoditi po živom ugljevlju, a da ne ožeže svoje noge?
29
Tako biva onome, koji ide k ženi drugoga i tko se je dotakne, ne ostaje bez kazne.
30
Pregleda li se kradljivcu, kad ukrade, samo da utaži požudnu glad?
31
Ne, nego kad ga uhvate, mora nadoknaditi sedmerostruko, makar da mora dati sve imanje kuće svoje,
32
Ali tko učini preljubu sa ženom, izgubio je razum; tko hoće da sam sebe strovali u propast, učini tako što.
33
Samo udarce i porugu nosi odatle, i sramota se njegova le može izbrisati.
34
Jer je ljubomor žestok u muža: on ne zna za milost na dan osvete;
35
Nikakav otkup ne može ga umiriti, i ne zadovoljava se, makar mu još ne znam koliko dao.

Mudre izreke, glava 7
1
Čuvaj, sine moj, u srcu riječi moje, i skrivaj naputak moj kod sebe!
2
Čuvaj zapovijedi moje, i živjet ćeš, nauku moju kao zvijezdu oka svojega!
3
Priveži ih sebi na prste, napiši ih na ploču srca svojega!
4
Reci mudrosti: "Sestro moja!" i nazovi razboritost, najbliža u rodu,
5
Da te drže daleko od žene drugoga, od tuđinke, koja govori laskavo.
6
Kad sam gledao kroz prozor kuće svoje, virio van kroz rešetke svoje,

7
Na lude i mudre pazio, tada opazih neiskusna mladića.
8
Koračao je ulicon dolje pokraj jednoga ugla, išao je putem kući
9
U sumrak, pri izmaku dana, kad je padala noćna tama.
10
Najednom srete ga žena u odijelu bludnice i lukava srca.
11
Drsko se skitala naokolo; noge njezine nijesu mogle stajati kod kuće.
12
Sad na ulici, sad na trgovima, na svakom uglu vrebala je.
13
I uhvati ga, i poljubi ga, i bezobrazno reče mu:
14
"Bila sam dužna žrtvu pomirnicu, i danas izvrših zavjet svoj.
15
Zato izađoh, tebi u susret, da te potražim, i eto nađoh te.
16
Opremila sam ložnicu svoju prostirkama, vezenim egipatskim prostirkama.
17
Poškropila sam postelju svoju smirnom, alojem i cimetom.
18
Pa dođi, uživat ćemo ljubav, plivat ćemo u slasti ljubavnoj do zore.
19
Jer mi muž nije kod kuće, otišao je daleko na put.
20
Kesu je novčanu uzeo sa sobom, vraća se kući istom o uštapu."
21
Mnogim nagovaranjem zavede ga i glatkim usnama odvuče ga sa sobom.
22
Otide sa njom, bezumnik, kao vol, kojega vode na klanje, kao jelen, koji se zaplete u mrežu,
23
Dok mu strijela ne probije jetra, kao što kad ptica leti u zamku, a ne opazi, da joj je o život.
24
Zato dakle, sinovi, poslušajte me i pripazite na riječi usta mojih!
25
Nemoj da zastrani srce tvoje na put k njoj, nemoj da zalutaš na staze njezine!
26
Jer je velik broj ubijenih, što ih je srušila ona, i mnogo ih je, što ih je sve pobila.
27
Kuća je njezina put u svijet mrtvih; ona vodi dolje u odaje smrti.

Mudre izreke, glava 8
1
Čuj, ne zove li mudrost i ne diže li razboritost glas svoj?
2
Gore, visoko iznad ceste, ili također, gdje se križaju putovi, ona se je postavila.

3
Ili kod vrata, gdje se ostavlja grad, ili gdje se ulazi u grad, zove ona glasno:
4
"Vas zovem, o ljudi, riječ svoju upravljam k djeci čovječjoj.
5
Imajte razumijevanja za mudrost, vi ljudi puni prostote, urazumite se, vi ludi!
6
Slušajte, jer ću vam govoriti velike stvari; usne svoje otvaram za istiniti govor.
7
Jest, jezik moj govori samu istinu; mrska je usnama mojim lažljivost.
8
Istinite su riječi usta mojih, ništa nema u njima lažno i zlobno.
9
Sve su one jasne razboritomu i jednostavne onima, koji traže istinu.
10
Primite naputak moj radije negoli srebro, razboritost radije negoli zlato!
11
Jer je mudrost vrednija od bisera i nikakva dragocjenost nije joj jednaka.
12
Ja, mudrost, u savezu sam s razboritošću i nalazim znanje i razum.
13
Strah je Gospodnji mržnja na zlo. Ja mrzim na uznositost i oholost, na zao put i govor lažan.
14
U mene je oprez i mudar savjet; moja je razboritost, i moja je jakost.
15
Po meni vladaju kraljevi, odlučuju velikaši po pravdi!
16
Po meni zapovijedaju knezovi, plemići, svi suci na zemlji.
17
Ja ljubim one, koji ljube mene i koji me braze, nađu me.
18
U mene se nađu bogatstvo i čast, i postojano dobro i trajno blagostanje.
19
Plod je moj bolji od zlata i od suhoga zlata i dobitak je moj vredniji od čistoga srebra.
20
Idem stazom pravednosti posred putova pravice.
21
Onima, koji me ljube, dajem dobra, napunjam riznice njihove.
22
Gospod me stvori u početku upravljanja svojega, kao prvo od svojih djela, u pradoba.
23
Bila sam postavljena prije vjekova, prije početka, prije postanja svijeta.
24
Nije još bilo dubina voda, kada sam se rodila i nije još bilo izvora s obilatom vodom.
25
Nijesu još bile gore osnovane, prije humova ja sam se rodila,

26
Prije nego je stvorio zemlju i polja i prve grude zemlje svijeta.
27
Kad je gradio nebo, ja sam onda bila, i kad je razmjeravao svod nad vodama mora.
28
Kad je u visini motao oblake, kad je pustio da nabujaju izvori bezdanu,
29
Kad je postavljao moru međe njegove, da nikada ne prestupi voda obalu svoju, kad je utvrđivao stupove zemlji,
30
Tada sam stajala, miljenica njegova, na strani njegovoj; bila sam iz dan u dan puna zanosa, puna radosti pred njim svagda,
31
Puna radosti na širokoj zemlji njegovoj, puna zanosa nad djecom čovječjom.
32
Tako dakle, sinovi, poslušajte me, jer blagoslovljeni su oni koji idu putovima mojim!
33
Slušajte naputak moj, da dobijete mudrost i nemojte je odbaciti!
34
Blagoslovljen je onaj, koji me sluša, koji straži na vratima mojim svaki dan, koji čuva dovratnike moje!
35
Jer tko nađe mene, nađe život i što želi, dobije od Gospoda.
36
Tko mene promaši, ošteti dušu svoju; svi koji mrze na me, ljube smrt.

Mudre izreke, glava 9
1
Mudrost sagradi sebi kuću; na sedam stupova stoji.
2
Pokla stoku svoju; natoči vino svoje i postavi stol svoj.
3
Posla djevojke svoje, da objave na najvišim mjestima grada:
4
"Tko je lud, neka se navrati ovamo! Tko nema razboritosti, toga ću poučiti.
5
Dođite, jedite kruha mojega, pijte vina, što sam ga natočila!
6
Ostavite ludost, da živite! Pođite putem razboritosti!
7
Tko poučava podsmjevača, donosi sam sebi samo sramotu; tko kori bezbožnika, prima porugu.
8
Ne poučavaj podsmjevača: on bi mogao zamrziti na te. Karaj mudroga, on će te ljubiti.
9
Poučavaj mudroga, i bit će još mudriji! Poučavaj pobožnika: on dobije još na razboritosti.
10
Početak je sve mudrosti strah Gospodnji; poznavati Presvetoga jest razboritost.
11
Jer je Gospod, koji umnožava dane tvoje, koji čini mnogima godine života tvojega.

12
Ako si mudar, to je za dobro tvoje, ako si podsmjevač, sam ćeš to morat okajati."
13
Luda žena je nemirna, puna strasti, prosta i ne zna ništa.
14
Sjedi na vratima svoje kuće, na stolici u gradu visoko gore,
15
Da zove one, što prolaze, a koji idu pravo svojim putem.
16
"Tko je lud, neka se uvrati ovamo; tko nema razboritosti, toga ću poučiti."
17
Tako je slatka ukradena voda, tečan je kruh skriven.
18
A ne znaju, da se tamo gomilaju sjene, da gosti njezini leže u carstvu mrtvih.

Od starih vremena do makabejskog doba - jedan te isti pokret, jedan te isti poziv: nema propovijedanja bez poticanja na odvažnu vjernost prema Gospodinu i prema Zakonu (Pnz 5,32; 6,4 sl; 32,45 sl),

(Pnz 5,32)
32
Gledajte dakle, da činite tako, kako vam je zapovjedio Gospod, Bog vaš! Ne odstupajte od toga ni nadesno ni nalijevo!

(Pnz 6,4 sl)
4
čuj, Izraele! Gospod je Bog naš, Gospod jedini!
5
Ljubi Gospoda, Boga svojega, svim srcem, svom dušom i svom snagom svojom!
6
Ove zapovijedi, što ti ih dajem danas, neka ti budu u srce upisane!
7
Napominji ih djeci svojoj! Govori o njima, ili kad boraviš kod kuće ili si na putu, ili kad liježeš ili ustaješ!
8
Priveži ih sebi kao znak na ruku svoju! Nosi ih kao spomen na čelu,
9
I napiši ih na dovratnike kuće svoje i na vrata svoja!

(Pnz 32,45 sl)
45
Kad je bio Mojsije do kraja izgovorio sve ove riječi svemu Izraelu,
46
Reče im: "Privijte k srcu sve riječi, što vam ih danas svečano nalažem! Stavite ih na srce djeci svojoj, da izvršuju točno sve zapovijedi ovoga zakona!
47
Jer to nijesu za vas prazne riječi. To je život vaš! Izvršivanjem ovih zapovijedi dugo ćete prebivati u zemlji, u koju idete preko Jordana, da je zaposjednete,

osobito u vrijeme progonstva (2 Mak 7,5) ili svetog rata (2 Mak 8,16; 13,12.14).

(2 Mak 7,5)
Ostavši bez ijednoga uda, zapovijedi primaknuti ga k vatri i, još živa, pržiti. Dok se je dizao gust dim s tave, braća, sokoleći se međusobno sa svojom majkom na junačku smrt, ovako vapijahu:

(2 Mak 8,16)
Makabej skupi svoje momke, šest ih tisuća na broj, te ih osokoli, da ne gube srčanosti pred neprijateljem; da se ne broje velikog broja pogana, koji ih nepravedno napadaju, nego da se junački bore;

(2 Mak 13,12.14)
Kad su se svi pridružili toj dužnosti i molili milosrdnog Gospoda bez prestanka ležeći ničice tri dana u plaču i postu, Juda ih osokoli i pozove, da budu spremni. Prepustiti ishod Stvoritelju svijeta, ohrabri svoje drugove, da se časno bore, spremni na smrt za zakone, Hram, Grad, domovinu i vladu; postavi šator blizu Modeina.

NOVI ZAVJET

Na pragu Novog zavjeta Ivan Krstitelj nastavlja tu tradiciju: "i u mnogim drugim napomenama navješćivao je narodu Radosnu vijest" (Lk 3,18).

(Lk 3,18)
18
Još mnoge druge opomene dao je narodu i navješćivao mu radosnu vijest.

Sa svoje strane, Isus se ne zadovoljava time da navješćuje poruku o Kraljevstvu koje je došlo njegovom osobom i da objavljuje njegove misterije. On poziva ljude da uđu u to kraljevstvo, poziva ih žarko da se pokaju, da vjeruju evanđelju, da ga slijede i drže njegovu riječ. Isto tako apostli "zaklinju i potiču mnoštva da prime njihovu poruku i dadnu se krstiti" (Dj, 2,40).

(Dj 2,40)
40
I drugim mnogim riječima svjedočio je i opominjao ih; "Spasite se od ovoga pokvarenoga roda!"

U kršćanskim zajednicama prorok "uzdiže, opominje i tješi" (1 Kor 14,3),

(1 Kor 14,3)
3
A koji prorokuje, govori ljudima za popravljanje i opomenu i utjehu.

a tako moraju činiti i Timotej i Tit (2 Tim 4,2; Tit 1,9)

(2 Tim 4,2)
2
Propovijedaj riječ, nastoj oko toga u dobro vrijeme i u nevrijeme, pokaraj, opominji, zaprijeti sa svom strpljivošću i naukom!

(Tit 1,9)
9
Koji se drži pouzdane riječi, što se slaže s naukom, da bude u stanju i opominjati sa zdravom naukom i pokarati one, koji se protive.

To je samo nastavak jednoga od bitnih čina apostolske službe (Dj 11,23; 14,22; 15,32; 16,40; 1 Sol 3,2) o kojemu Pavao jasno kaže: "Kao da Bog opominje po nama" (2 Kor 5,20; usp 1 Sol 2,13).

(Dj 11,23)
23
Kad on dođe tamo i vidje milost Božju, obradova se i opomenu sve, da svim srcem ostanu vjerni Gospodinu.

(Dj 14,22)
22
Utvrđivali su učenike i opominjali ih, da ustraju u vjeri, jer nam valja kroz mnoge nevolje ući u kraljevstvo Božje.

(Dj 15,32)
32
A Juda i Sila, koji su i sami bili proroci, mnogim riječima utješiše braću i utvrdiše.

Dj (16,40)
40
A kad izađoše iz tamnice, dođoše k Lidiji, i vidjevši braću utješiše ih, i odoše.

(1 Sol 3,2)
2
I poslasmo Timoteja, brata svojega i slugu Božjega u evanđelju Kristovu, da vas utvrdi i ohrabri za vjeru vašu,

(2 Kor 5,20)
20
Za Krista smo dakle poslanici, jer Bog kao da opominje po nama. Molimo mjesto Krista: Pomirite se s Bogom!

(1 Sol 2,13)
13
Zato i mi zahvaljujemo Bogu bez prestanka, što vi, primivši od nas propovijedanu riječ Božju, primiste je ne kao riječ čovječju, nego, kao što zaista jest, riječ Boga, koji i djeluje u vama, koji vjerujete.

Spisi Novog zavjeta sadrže tako mnogobrojna poticanja; to je bitna svrha Poslanice Hebrejima (Heb 13,22) i Prve Petrove poslanice (1 Pt 5,12).

(Heb 13,22)
22
A molim vas, braćo, primite dobro ovu riječ opominjanja; jer sam vam ukratko pisao.

(1 Pt 5,12)
12
Po Silvanu, vjernom bratu, kao što mislim, napisah vam ukratko, da vas opomenem i uvjerim, da je ovo prava milost Božja, u kojoj stojite.

S druge strane, obični kršćani moraju poticati jedni druge (2 Kor 13,11; Heb 3,13; 10,25) na izgradnju Crkve.

(2 Kor 13,11)
11
Uostalom, braćo, radujte se, budite savršeni, tješite jedni druge, jednako mislite, živite u miru, i Bog ljubavi i mira bit će s vama.

(Heb 3,13)
13
Nego opominjite jedan drugoga svaki dan, dok se danas govori, da koji od vas ne otvrdne prijevarom grijeha.

(Heb 10,25)
25
Ne ostavljajmo skupštine svoje, kao što neki imaju običaj, nego bodrimo jedan drugoga, i toliko većma, koliko vidite, da se približuje dan.

-sastavio Milan Kušnjačić, 31. kolovoza 2023.